

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
ZA 2023 ROK**

Opracowanie: Anna Wróblewska

Wąbrzeźno, luty 2024

Wstęp

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorzady. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo — wychowawczych oraz rodzinach zastępczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej. W świetle ustawy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej (art. 3 ust.1) ww. ustawy.

Obowiązek, o którym mowa jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

1. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ - DEFINICJA

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

2. ZADANIA GMINY

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nałożyła na gminę zadania, mające na celu stworzenie i realizowanie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie, do których w szczególności należy:

- 1) **opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny.** Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie opracował projekt Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 —2024, który został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Wąbrzeźno Nr XXXVI/236/21 z dnia 21 grudnia 2021 r.;
- 2) **tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny** - w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie w 2023 r. zatrudnionych było 3 asystentów rodziny. Wynagrodzenie dla asystentów wraz z pochodnymi, wyniosło 191.137,70 zł. Zadanie zrealizowano z dotacji w kwocie 24.859,74 zł w ramach programu „Asystent rodziny na rok 2023” oraz z budżetu Gminy w wysokości 166.277,96 zł. Działaniami asystenta objętych zostało 35 rodzin z terenu Gminy Miasto Wąbrzeźno;
- 3) **tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczych przez:**

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa - w ramach tego zadania rodzina mogła dodatkowo skorzystać ze wsparcia:

- mediator rodzinny Pan Andrzej Burzyński przyjmujący klientów raz w tygodniu w siedzibie Wąbrzeskiego Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej;
- podinspektor ds. uzależnień przyjmujący klientów trzy razy w tygodniu w siedzibie Wąbrzeskiego Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej;
- radca prawny przyjmujący codziennie w siedzibie Starostwa Powiatowego w Wąbrzeźnie w godzinach od 7.30 do 15.00;
- pracownicy socjalni udzielali wsparcia osobom i rodzinom w godzinach pracy tut. Ośrodka poprzez udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, tak aby te osoby i rodziny były zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej;

- w ramach porozumienia Burmistrza Miasta Wąbrzeźna z Województwem, uruchomiony jest Telefon Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, nr 0 800 154 030. Miasto współfinansuje Kujawsko — Pomorską „Niebieską Linie”, która obsługiwana jest przez wykwalifikowanych konsultantów. W ramach prowadzonych działań udzielane są telefoniczne i internetowe porady i konsultacje prawne oraz psychologiczne, a w uzasadnionych życiowo sytuacjach pełna obsługa prawna (zastępstwo procesowe) i indywidualna terapia psychologiczna. Organizowane są dyżury prawne w największych miastach województwa kujawsko pomorskiego oraz spotkania mediacyjne;

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających - na terenie Gminy Miasto Wąbrzeźno w 2023 r. nie szkolono rodzin wspierających oraz nie podpisano ani jednej umowy;

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie nie prowadzi placówek dziennego pobytu, jednakże na terenie Gminy w 2023 r. Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej prowadziło świetlicę socjoterapeutyczną, do której uczęszczało 25 dzieci.

4) finansowanie:

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny - w 2023 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie częstokroć proponuje dla asystentów rodzin szkolenia, w których nie zawsze mogą uczestniczyć z powodów zawodowych oraz osobistych.

Mimo to, w 2023 roku wszyscy asystenci skorzystali z darmowego szkolenia „Wczesna interwencja w rodzinie z problemem uzależnień od substancji psychoaktywnych”.

Co roku są również prowadzone spotkania edukacyjne koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, asystentów rodzin oraz pracowników socjalnych - organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie. W Ośrodku ustanowiony jest koordynator asystentów, który na bieżąco informuje asystentów rodzin o możliwości skorzystania z oferty szkolenia (bezpłatnego). Co najmniej dwa razy w roku organizowane są spotkania asystentów z dyrektorem Ośrodka i koordynatorem asystentów. Omawiane są wtedy problemy, z którymi mogą spotykać się asystenci oraz możliwości ich rozwiązywania. Podczas spotkań następuje wymiana doświadczeń i

własnych spostrzeżeń. Asystenci rodzin są w stałym kontakcie z koordynatorem, z którym na bieżąco konsultują sytuacje rodzin, z którymi pracują, itd.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające — w 2023 r. nie było rodzin wspierających.

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo — terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Działaniami w ramach systemu pieczy zastępczej, które Gmina finansowała w 2023 r. objęto 42 dzieci.

Rok	Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej			
		Rodziny spokrewnione	Niezawodowe rodziny zastępcze	Zawodowe rodziny zastępcze	Rodzinne domy dziecka
2023	10	18	7	7	0

Tabela nr 1. Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej.

Źródło: Opracowanie PCPR w Wąbrzeźnie

Opłata za pobyt dzieci w placówkach — opłacono pobyt 10 wychowanków. Wydano 244.530,28 zł.

Opłata za pobyt dzieci w rodzinie zastępczej — opłata dotyczyła 32 dzieci. Na ten cel wydatkowano 166.010,50 zł.

6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie - w 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie sporządził m.in. sprawozdania:

- a) sprawozdanie rzeczowo — finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- b) sprawozdanie „Asystent Rodziny 2023”.

- 7) **prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo — wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy** — na terenie miasta Wąbrzeźna tut. Ośrodek współpracuje z instytucjami takimi jak: Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie, Kuratorzy Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie, Prokuratura w Wąbrzeźnie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie, szkoły z terenu miasta, powiatu oraz szkoły, w których uczą się uczniowie z miasta Wąbrzeźna (dojeżdżają lub przebywają w internacie). Jeżeli istnieje podejrzenie, iż dziecko znajduje się w rodzinie zagrożonej kryzysem następuje wymiana informacji. Następnie ustalana jest sytuacja rodziny. Rodzina wymagająca wsparcia asystenta otrzymuje taką pomoc bezzwłocznie.
- 8) **przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej** — w 2023 r. nie było przekazywanych informacji o zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Podsumowanie

Miejski Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci w Wąbrzeźnie.

Zawarte w programie propozycje były realizowane w 2023 r. w toku bieżącej pracy poszczególnych jednostek.

Ze sprawozdania wynikają następujące kierunki działań dla miasta Wąbrzeźno:

- położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku; wzmocnienie działań profilaktycznych; doskonalenie metod pracy z rodziną, realizowanie różnych form pomocy rodzinie;
- dalsza współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- kontynuacja zatrudnienia asystentów rodziny, których zadaniem jest wzmocnienie rodziny poprzez prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną.

Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.